

Foto: Udsigt mod 'Sibirien' fra plænen (H J Anhøj)

GEOGRAFISK HAVES VENNER

Nyhedsbrev nr. 1 – 2017

www.geografiskhavesvenner.dk

Tidlig sæsonstart

Af Hans Jørn Anhøj

I erkendelse af, at foråret i Geografisk Have oftest er langt fremme i april, fremrykkes den traditionelle sæsonåbning til fredag den 31. marts, og samtidig åbner havens café – som sidste år bemandet med frivillige fra Geografisk Haves Venner.

Dette og de mange andre ting, der foregår i løbet af foråret, kan du læse om på Geografisk Haves hjemmeside og i nyhedsbreve fra haven. Kan du modtage e-mail, er det en rigtig god idé at tilmelde sig havens nyhedsbreve.

Det kan gøres på hjemmesiden:

<http://geografisk-have.dk/nyhedsbrev/>

Foto: *Paulownia tomentosa* – Kejsertre (H J Anhøj)

Naturligvis er GHV's markedsudvalg godt i gang med planlægningen af Plantemarked Grundlovsdag, der i år falder på 2. pinsedag. Som noget nyt forventer vi at blive klar med et tilbud om kontinuerlig bustransport fra en større parkeringsplads i byen til markedet og retur (med de indkøbte planter!).

Det vil gøre det mindre udfordrende at finde en parkeringsplads.

God fornøjelse i en ny Geografisk Have-sæson!

Grete og pandekagepanden

Af Kirsten Asmussen

Det lyder som overskriften til et eventyr og er det næsten også.

Eventyret består i, at Grete engang lavede rigtig, rigtig mange pandekager på sin store smedjernspande til begejstring for store og små.

Grete var blandt de 9 første frivillige, der startede i GHV i 2009, og hun bagte siden stakkevis af pandekager til forskellige arrangementer i Haven, bl.a. skattejagt for børn, som fik pandekager som belønning.

Også ved GH's 25 års jubilæum i 2013 traktede hun med sine lækre pandekager.

Nu er Grete Didriksen ikke mere. Hun døde i efteråret 2015.

Alle, som kendte Grete, vil huske hende som et meget betænksomt og hjælpsomt menneske, der især havde hjerte for dem, som havde det svært.

Foto: Den store pande med æbleskiver v/Jul i Haven (HSH)

Hun var også altid positiv, glad, interesseret og vidende om mange ting, bl.a. planter og fugle. Det fortælles også, at, hvis man besøgte Grete og Ejners hjem i Lunderskov, måtte ingen sige nej til pandekager, som hun altid havde på lager i fryseren.

Men den store pande lever videre. Efter Gretes ønske skulle Geografisk Have arve panden, og dette blev realiseret i sommeren 2016, da hendes mand, Ejner, overdrog panden ved en lille højtidelighed.

Den kom første gang i brug til Høstmarkedet i september måned.

Her fik alle de frivillige ved markedet pandekager, som blev varmet på pandekagepanden. Det var dog ikke Gretes lækre hjemmelavede, men alligevel noget særligt – ja, næsten eventyrligt.

Den er bare 'skjøn'

Af John Norrie

Helt tilbage i min læretid lærte jeg at sætte pris på denne rose.

Rosa helenae – honningrose er det danske navn og med god grund. I de ca. 3 uger, hvor den blomstrer i juni/juli, er der en sky af let, fin duft af rose omkring *Rosa helenae*.

Foto: *Rosa helenae* (John Norrie)

Så meget, at forbipasserende på vores lille vej fanges af duften og standser op for at se, hvorfra den duft kommer. Det er ikke bare duften, der tiltrækker opmærksomhed, men også den overdådige blomstring.

Jeg har plantet *Rosa helenae* 'Lykkefund' ved vores indgang og tvunget den til at klatre op over vores lille pergola omkring denne. Under blomstringen stopper mange op og beundrer rosen. Er jeg i nærheden, spørger flere efter rosens navn.

Rosa helenae vokser vildt i vest og central Kina. Det var den engelske botaniker og plantejæger Ernest Henry Wilson, som indførte arten til Europa i 1907. Han navngav rosen efter sin kone Helen. Vel sagtens som plaster på såret for sine mange rejser for at kortlægge og indsamle så mange planter som muligt fra Kina, Japan og Korea.

Selve arten er ikke så hårdfør i Danmark, men en af underarterne af *Rosa helenae*, som Aksel Olsen fik introduceret i Danmark sidst 1920'erne, kan klare sig.

Foto: *Rosa helenae* (John Norrie)

Der står stadig nogle eksemplarer af rosen i Geografisk Haves Kinaafdeling. Ser man på roserne, kan man godt se, at der er forskel på blomsterne.

For ca. 20 år siden introduceredes *Rosa helenae* 'Lykkefund' efter et langvarigt udvælgelsesprogram som den smukkeste og sundeste til det danske klima og jordbund.

'Lykkefund' bør findes i enhver have. Det er en klatreroserose, der er særdeles velegnet til at klatre i pergola, i træer eller op ad espalier og kan let komme op i 6 – 8 m højde. Prøv en 'Lykkefund' i et af frugttræerne, som dermed får sin anden blomstring og en alternativ frugtsætning.

Rosen får lange, ret tynde overhængende grene, der er næsten tornløse. Den er derfor let at arbejde med og få styret op i træer m.m. Blomsten, ca. 4 cm i diameter, sidder i store lette klaser med flødefarvede

til hvide, halvfylde duftende blomster i ca. tre uger fra medio juni.

I efteråret farves de mange små 6-8 mm store hyben teglrøde og kan blive siddende til hen i december; det kommer dog an på, hvor mange drosler/solsorter m.m., der kaster deres kærlighed på frugten, da den er en af de mest populære roser som fødekilde for flere fuglearter. Overgås måske kun af *Rosa multiflora*. Efterfølgende år finder jeg små nye planter spire frem rundt omkring i min have.

De små frøplanter bliver ikke så flotte som moderen, er min erfaring. Mine nye *Rosa helenae* får en mere åben blomst og slet ikke halvfylde som 'Lykkefund'.

Foto: Rosa Helenae (John Norrie)

'Lykkefund' er udvalgt for sin sundhed og blomsterrigdom men også pga., at det er en af de letteste roser at dyrke. For at gøre det bedst muligt, så plant den i en dybmuldet jord og ikke for vindudsat, og helst i fuld sol, hvor blomstringen bliver overdådig. Da 'Lykkefund' er okulerede roser på grundstamme af *Rosa multiflora*, skal den plantes med en håndsbredde jord over okulationsstedet.

Generalforsamling med 4 nyvalg

Af Hans Jørn Anhøj

Søndag den 19. marts byder på et eftermiddagsprogram, der indledes med en guidet rundvisning i Geografisk Have og afsluttes med en grundig orientering om, hvad der arbejdes med i haven både på kort og lang sigt.

Begge dele står havens leder siden april 2016, Lene Holm, for.

Der vil være god mulighed for, at mødedeltagerne supplerer orienteringen med synspunkter og forslag!

Efter de nævnte emner afholdes foreningens generalforsamling i henhold til den udsendte dagsorden.

For os i foreningens bestyrelsen er drivkraften den samme som i alt frivilligt arbejde: interesse for "sagen", glæden ved at yde en værdsat indsats og ikke mindst det gode samvær med andre om en fælles opgave.

Det nævner jeg, fordi tre bestyrelsesmedlemmer og én suppleant takker af på generalforsamlingen – de to efter henholdsvis 23 og 8 år i bestyrelsen!

Har du mod på at stille op til en periode i bestyrelsen, eller på at være suppleant, vil det være meget værdsat. I givet fald - men også hvis du i første omgang blot ønsker en uforbindende snak om, hvad opgaven består i - er du velkommen til at kontakte undertegnede på tlf. 23 45 87 04 eller et andet bestyrelsesmedlem. Alle kontaktoplysninger findes på GHV's hjemmeside.

Uanset hvor langt din interesse som medlem af Geografisk Haves Venner går, håber jeg, at vi ses til en søndag eftermiddag i og om Geografisk Have!

Hvad kan man mon finde, hvis man går på jagt i Geografisk Haves gamle rhododendronbede?

Af Annette Vammen

Der findes rigtig fine rhododendron vildarter i Geografisk Have. Mange af disse er rigtig gamle, og omhyggeligt plantede i de rigtige geografiske afsnit, hvor de nu hører til i haven.

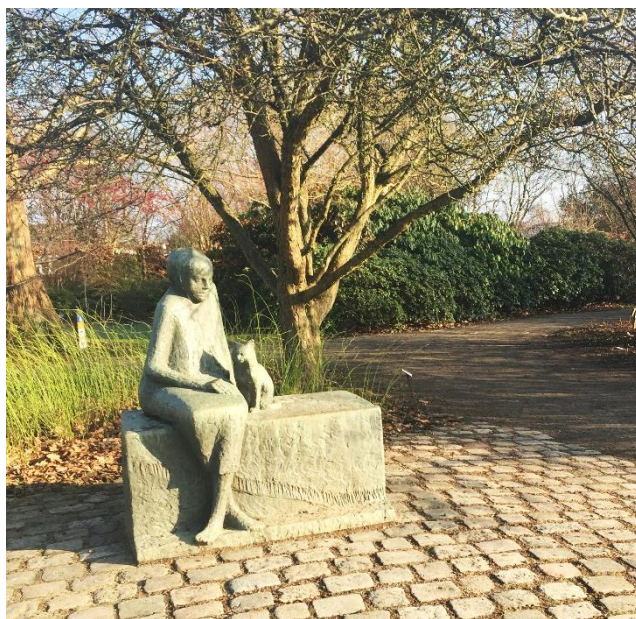

Foto: Det gl. Rhododendronbed bag Amalie (A. Vammen)

Vi går i dag en lille tur i Kina. Til venstre ved indgangen, lige efter den smukke statue "Amalie med

katten", passeres et lille fint kuplet og rundt rhododendronbed. Set på afstand har det en fin rund, stedsegrøn form.

I dette bed findes en mangfoldighed af mange forskellige rhododendron, såvel fine, gamle vildarter som rhododendronhybrider i en stor sammenfiltret masse af planter.

I midten af bedet, ragende højest op, står en *Rh. strigilosum*, mindst 3 meter høj, og må derfor være meget gammel. Måske Aksel Olsen selv har plantet den i sin tid.

Jeg har fået øje på planten, fordi jeg for et års tid siden nævnte for GHVs formand, at vi selv har et gammelt eksemplar af *Rh. strigilosum* i vores have. Han fortalte, at den også fandtes i GH. Jeg har travet GH tynd igennem 20 år på alle ledde og kanter, men jeg har aldrig lagt mærke til denne fine rhododendron vildart, selv om jeg er lidt af en rhododendron freak.

Rh. strigilosum vokser vildt i provinsen Szechuan i Kina i 2200 – 3050 meters højde og er ikke almindelig i planteskoler og private haver. Den kan være lidt sart i vores klima, men her i GH kæmper den en brav kamp for sit liv.

Man kan desværre kun se toppen af den og nogle enkelte sidegrene, som rager ud mellem de andre rhododendron. Toppen rager efterhånden helt op i det træ, som står midt i bedet. Derfor kan det være svært at identificere planten.

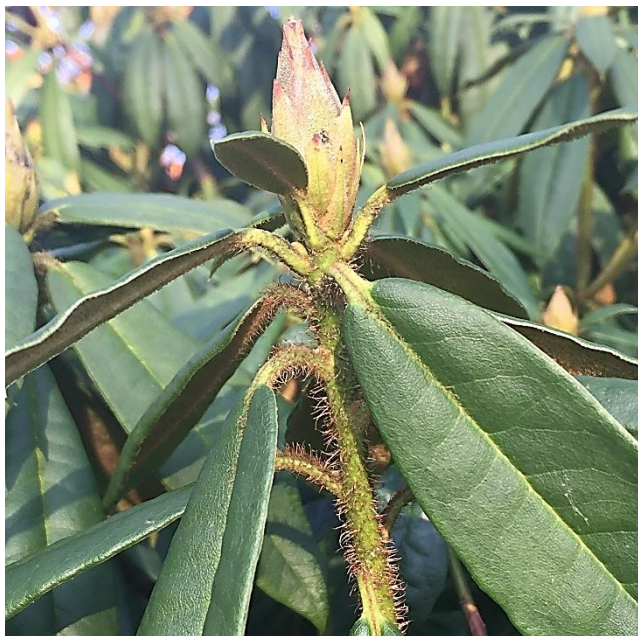

Foto: *Rh. strigilosum* (Annette Vammen)

Rh. strigilosum har rødtligt farvede børster på sine unge grene og stængler. Smukke og specielle i sig selv. Den får dybt røde og store blomster i det tidlige forår, og jeg har bemærket, at det, man kan se af planten, har mange knopper i år.

Der er bare det ved det, at den er omgivet af mange andre rødt blomstrende hybrider til eks. *Rh. "Aksel Olsen"*, *Rh. "Baden Baden"* og *Rh. "Scarlet Wonder"*. Det gør det mere vanskeligt at skelne *Rh. strigilosum*s fine blomster fra hybridernes.

Om *Rh. strigilosum* havde haft plads nok, og om den havde fået lov at vokse frit, ville det være et pragteksemplar og en sjældenhed af en plante.

Man kan selvfølgelig nyplante i GH med det formål at beholde de samme arter, som Aksel Olsen i sin tid tiltænkte GHs forskellige afsnit; men for *Rh. strigilosum*s vedkommende vil det tage mindst en halv menneskealder at opnå den størrelse, som den har i GH i dag.

Når I nu står ved dette bed, så læg lige mærke til den smukke gamle vildart *Rh. bureavii*, måske plantet samtidig som *Rh. strigilosum*. Det bemærkelsesværdige ved denne plante er det rustrøde indument på bagsiden af bladene. Prøv at mærke forsigtig på undersiden af bladene. Tykt, blødt, uldent, rustrødt indument i rigelige mængder.

Den står yderst til venstre i bedet, og har derfor haft mere plads til at udfolde sig.

Jul i Haven

Af Trine Sofie Nielsen

Som et nyt arrangement blev der sidste år afholdt *Jul i Haven* to weekender i november-december.

GHV stod for at sælge juletræer og pyntegrønt. Dertil kogler, grene, fakler m.m. for ikke at glemme salg af julehygge i form af gløgg, æbleskiver, pandekager og snobrødsdej.

Programmet bød i øvrigt bl.a. på stor nissejagt rundt i haven, luciaoptog gennem Haven og en flot julekoncert også med fællessang.

Sneen udeblev desværre begge weekender, og der blev ikke solgt nær så mange træer, som vi kunne ønske os. Alligevel var det et hyggeligt og vellykket arrangement med masser af julestemning, som vi håber at kunne gentage.

Å b n e V æ k s t h u s e

Oplev de smukke kameliaer, mens de står i fuldt flor i Væksthusene.

**Lørdage og søndage i marts
fra kl. 13.00 - 16.00**

Entré til Væksthusene 20 kr./pers., børn gratis
- fri adgang i haven